

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Николина Попова, МВБУ-Ботевград

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ с единствен кандидат **доц. д-р Мариана Атанасова Асенова** по професионално направление **3.9 Туризъм (Развитие на туристически дестинации)**, обявен в ДВ, бр.22/16.03.2021 г.

На основание на:

чл. 4, и чл. 29 а от Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ) и чл. 60 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за устройството и дейността на софийски университет и решение на Факултетния съвет на Геолого-географски факултет, протокол № 5 от 20.04.2021 г. както и Заповед на Ректора на СУ „Св. К. Охридски“ №РД-38-197/23.04.2021 г. и заседание на научното жури от 20.05.2021 г.

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с **изискванията** на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в СУ „Св. К. Охридски“ Тя се състои от четири части и заключение и съдържа информация за кандидата за академичната длъжност „професор“, количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската дейност и научната продукция, оценка на научните приноси на кандидата, както и бележки и препоръки.

1. Личностна характеристика на кандидата по обявения конкурс

Единствен кандидат по обявения конкурс е доц. д-р Мариана Атанасова Асенова. При направената проверка на предоставените материали за конкурса **не са констатирани нарушения в процедурата**. Спазени са изискванията на чл. 2б, ал. 2 и 3, на чл. 2.б, ал. 5, на чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, както и чл. 60 (1) и (3) и Приложението към чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ.

Участникът в конкурса, доц. д-р Мариана Атанасова Асенова е родена на 18.10.1961 г. в гр. Бургас.. Завършила е английска езикова гимназия „Гео Милев“ - Бургас (1975-1980) г. Дипломира се като магистър по География, специалист по териториална организация на туризма и отдиха, в СУ „Св. Кл. Охридски“ (1980 – 1985);

Завършила е специализация „Маркетинг, реклама и бизнес комуникации“ в УНСС (1996 – 1997).

От 1988 – 1991 г. кандидатът е редовен докторант в СУ „Св. Кл. Охридски“ по География на рекреацията и туризма (01.08.14) – отчислена е с право на защита. През 2012 г. ѝ е присъдена ОНС „доктор“ от СУ „Св. Кл. Охридски“

През 1993 г. започва работа като редовен асистент в СУ „Св. Кл. Охридски“, където работи до настоящия момент. От 1997 – 2001 г. е заместник- министър в Министерство на търговията и туризма, трансформирано през 2000 г. в Министерство на икономиката. Има придобит опит в туристическата практика като служител в Туристическа агенция

„Международни пътувания” ЕООД- като Директор за пазар България. Била е Председател на Съвета на директорите „Слънчев бряг” АД (1999 - 2001), Председател на Съвета на директорите на Верига за младежки туризъм „Орбита” ЕАД(1998 - 2001) и др. Придобитият опит в сферата на управление на туризма в България на национално ниво, както и в туристическата практика са предпоставка за високо качество на преподаване във висшето образование по туризъм.

2. Преподавателска, изследователска и проектна дейност

От постъпването си в СУ „Св. Кл. Охридски” като редовен асистент през 1993 г. до 2013 г. кандидатът преминава последователно през академичните длъжности старши асистент и главен асистент. През 2013 г. ГГФ при СУ „Св. Кл. Охридски” ѝ присъжда академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.9 Туризъм (развитие на туристически дестинации). През всички години като преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“ доц. М. Асенова има съществен принос в реализацията на учебните планове по Туризъм в бакалавърска и магистърска степен. Представените от автора **справка за учебно-преподавателска и изследователска дейност** показва високи стойности по всички показатели : **1.**Учебна заетост – средно над 550 часа за последните 5 години, значително надхвърляща норматива на СУ „Св. К. Охридски“; **2.** Преподавани дисциплини - 5 броя в бакалавърска степен, 5 броя – в магистърска степен и 3 броя - за чуждестранни студенти по Еразъм.; **3.** Обучавани дипломанти – общо 20 (2013 -2021).; **4.**Обучавани докторанти – 4 докторанта (2013 -2020).; **5.**Научен наставник по Националната програма „Млади учени и постдокторанти“- 3 души (2020-2021).; **6.** Участия в конференции и форуми, проведени в: България – общо 36 участия (2013 – 2021); в чужбина –18 участия за периода 2013 – 2020 г.

Активно е участието ѝ в проектно-изследователска дейност според **справката за реализирани научни, образователни и научно-приложни проекти** в периода 2013 – 2021 г.: Университетски/факултетни проекти – 5 бр.; Национални проекти – 10 бр.; Международни проекти – 13 бр. Данните свидетелстват за активно участие и натрупан огромен изследователски опит, безусловно допринесъл за високо качество на преподаване.

Кандидатът е преминал и през сертифицирани обучения в различни области на туризма, за което са представени доказателства.- STR USA (2016), TraveLife (2016), Travelport обучение (2017). Те са разширили значително практическата експертиза на кандидата, създавайки по този начин основа за преподаване на високо съвременно ниво.

Наред с преподавателската дейност кандидатът се посвещава и на активна административна дейност. От 2015 г. до момента е Ръководител катедра „География на туризма“, а от 2019 г. до момента е зам.-декан на ГГФ с ресор магистърски и докторски програми.

3. Количествена характеристика и оценка на представените научни публикации

За участие в конкурса доц. д-р М. Асенова, представя общо 46 публикации, включващи 1 Хабилизационен труд - монография, 5 научни статии и доклади в реферирани и индексирани списания в световноизвестни бази данни с научна информация (в съавторство), 27 статии и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (4 самостоятелни), 9 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 3 самостоятелни глави в колективни монографии, 1 учебник, който се използва в училищната мрежа (в съавторство). В съдържанието им не се констатира тематично дублиране и връзка с публикациите по докторския труд и първата хабилизация на кандидата.. По вид и брой публикациите са представени в Табл.1

Таблица 1

В. НАУЧНИ ТРУДОВЕ, ПРЕДСТАВЕНИ ЗА КОНКУРСА ЗА ПРОФЕСОР						
	Публикации	Брой	Единствен автор	Първи автор	Втори автор	Друго
1	В.3. Хабилизационен труд - монография	1		1		
2	Г.6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	5		3	2	
3	Г.7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	27	4	5	12	6
4	Г.9. Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	9	3	2	4	
5	Г.10. Публикувана глава от колективна монография	3	1	1		1
6	Е.20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа	1			1	
	<i>ВСИЧКО научни разработки</i>	46	8	12	19	7

Представената справка за цитиранията (Приложение 13) на доц. д-р Мариана Асенова в периода 2012 – 2021 г. показва 211 цитирания, разпределени в три групи, съгласно образеца за минималните изисквания на НАЦИД.:

Показател Д.11. Научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – цитирани 4 публикации с общо 23 цитата, общо 345 точки

Показател Д.12. Монографии и колективни томове с научно рецензиране са забелязани 102 цитирания на 41 публикации – общо 1020 точки

Показател Д.13. Нереферирани списания с научно рецензиране са установени 86 цитирания на 33 публикации. - общо 430 точки

4. Оценка на представената монография - хабилитационен труд (Показател В.3.)

Хабилитационният труд е на тема: „*Между културата и туризма: Туристическите атракции, основани на културното наследство*“ и може да бъде отнесен към **тематично направление: Културното наследство и културно-туристическите атракции**

Монографичният труд, представен като хабилитационен, е в съавторство, с представен разделителен протокол. Участието на доц. д-р М. Асенова е в обем 170 страници, ясно разпознаваеми за рецензента, познаващ отблизо творческата дейност на кандидата в продължени на много години. Темата е актуална във връзка с необходимостта да се хвърли мост между културното наследство и туризма, основан на културни атракции.

Монографията е структурирана във въведение, седем глави, заключение, списък на източници и приложения с общ обем 797 страници, текстът, без източниците и приложенията, съдържа 735 страници.

Основната цел на изследването е разработването на теоретично обоснована и практически приложима типология на атракциите, основани на културното наследство за целите на публичната политика и като средство за тяхното правилно и устойчиво управление-

Предмет на задълбочен анализ с цел дефиниция са термините „туристически атракции, основани на културно наследство“, респективно „културно-туристически атракции“ чрез търсене на отговор на широк кръг от прецизно дефинирани изследователски въпроси, позволяващи широка по съдържание дефиниция. На база на анализ на множество дефиниции на „културен туризъм“ в научната литература, в стратегически планови документи, свързани с развитието му в България, в българското законодателството за културно наследство и на база правни дефиниции (Закон за туризма, 2020 г.) е предложена работна дефиниция.

Рецензентът приема декларирания от автора принос в теоретичен план – доразвиване на съществуващите дефиниции Но, според нас по отношение на дефиницията има някои твърдения на автора, които са дискуссионни, поради липса на достатъчна аргументация, например, че техническата подмяна на термина „туристическа атракция“ със „забележителност“ не е удачна, тъй като не разкрива основната функция на атракцията, а именно нейната сила да привлича. Смятаме, че е допусната известна непрецизност по посока на разграничението между природен и културен обект тъй като е общоприето културното наследство да включва и природни, и културно-исторически обекти и явления.. Неясно е как се съотнася посоченият в дефиницията „.. изкуствено създаден рекреационен обект...“ със „...сздаден обект от туристически интерес, най-често свързан с природно,

материално или нематериално културно наследство и/или историческо събитие...“ - намираме това за терминологична дисхармония,

Представената от автора типология на туристическите атракции е апробирана в рамките на емпирично-теренно изследване, чийто методически инструментариум е избран в съответствие с изследователската цел и задачи. Той включва полуструктурирано интервю с „оператори“ на туристически атракции -46 обекта, 26 от които са със статут на недвижими културни ценности. Целта е получаване на първична информация като основа за анализ на предлагането и обхваща Проучването обхваща и посетители на културно-туристически атракции (668 респонденти в 30 обекта). Осъществено е по специално изготвен стандартизиран въпросник с цел анализ на туристическото търсене. Полученият обем факти е съществен принос в теорията за туризма, основан на културно наследство в България. Една от силните страни на анализа е широко аспектирания систематизация на теоретични постановки – представи и дефиниции, по въпроса за туристическите атракции. Намираме известна непрецизност по посока на разграничаването между природен и културен обект, тъй като е общоприето, че културното наследство включва и природни, и културно-исторически обекти и явления. Смятаме, че липсва достатъчно критично отношение относно някои от разгледаните критерии, например: произход/генезис, степен на усвоеност и др. Това би могло да се избегне при използване на първоизточници, създали фундамента на теорията на рекреацията и дали отговор на редица въпроси, разглеждани в монографията, например, разликата между туристически ресурс, потенциална и реална туристическа атракция, по която разсъждава Kusen (2010) , 127 стр. Отговорите на тези въпроси могат да се намерят в научната литература от 70-те и 80-те години на 20 в., те са влезли в общоприети теоретични представи.

Рецензентът приема предложената класификация/типология с подчертана практически фокус върху публичните политики, респективно разпределянето на публичните средства за превръщане на културното наследство в туристически атракции.

Показател Г.6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

В тази група са представени 5 броя материали, от които 1 доклад и 4 статии. Третираните проблеми попадат в три **тематични направления**:

1. Политика за опазване на околната среда в туризма

Изследователският фокус е върху чисто производство (Г.6.1, доклад и Г.6.4 , статия). Приносният характер и в двата труда е подчертано методически. В Г.6.1 се предлага и се обосновава набор от ключови показатели за изпълнение, свързани със социалната отговорност в местата за настаняване, тип хотели, в България. В статия Г.6.4 е приложен набор от абсолютни и относителни показатели (КРІ) за използване на ресурси (потребление на енергия и вода) и генерирано замърсяване (емисии на въздух и отпадъчни води). Въз основа на тях се изчислява очакваната промяна, дължаща се на изпълнението на приетите

опции. Приложният характер на изследването е свързан най-вече с очертаните фокусни точки за намеса.

2. Устойчивото туристическо развитие на местно ниво

Основните аспекти, предмет на изследване са: модели на туристическо развитие на местно ниво в планинска и селска среда (Г.6.2 и Г.6.3). Фокусът на изследванията е върху идентифициране на моделите за развитие на туризма на местно ниво в планинските райони и свързаните с тях политики за подкрепа. Работите имат теоретико-аналитичен и приложен характер

2. Културното наследство и културно-туристическите атракции

Статия (Г.6.5) представя систематизиран анализ на усвоените финансови средства за социализиране на културно наследство, включващо 120 обекта, в рамките на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013. Трудът се отличава с аналитичен характер и идентифициране на проблемни сфери, снижаващи ефективността на усвоените средства.

И петте посочени публикации разглеждат актуални проблеми на съвременното туристическо развитие в България. Всички те са разработени в съавторство.

Показател Г.7. Статии и доклади, публикувани в нерелефирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

В тази група са представени 27 публикации.. От всички публикации 3 са самостоятелни, а в четири от тях кандидатът е на първо място.

Тематични направления:

1. Културното наследство и културно-туристическите атракции

Най-голям брой публикации – 8, са в тематичната област, свързана с културното наследство и културно-туристическите атракции (Г.7.5, Г.7.8, Г.7.20, Г.7.21, Г.7.22, Г.7.23, Г.7.24, Г.7.25 Г). Третират се редица аспекти, отнасящи се до оценката и класификацията на изследваните културни обекти, разработени са профил на посетителите на атракции, основани на културното наследство и типологии на атракциите, основани на културното наследство в България

2. Устойчивото туристическо развитие

Различни аспекти на устойчивото туристическо развитие и анализ на териториалните туристически системи на местно ниво се изследват в 8 работи. Те третират такива проблеми като: система за мониторинг на туристическото развитие (Г.7.12, Г.7.14, Г.7.15, Г.7.16,); потенциал за развитие на локална туристическа система (Г.7.3, Г.7.4); интегриран подход към управлението на туристическите дестинации в България (Г.7.11); корпоративно - социална отговорност (Г.7.4); икономически аспекти на териториалните туристически

системи на местно ниво (Г7.7); Посочените разработки се отличават с теоретичен, методичен и приложен характер.

3. Маркетинга в туризма

По въпросите на маркетинга в туризма са представени 5 работи (Г.7.2, Г.7.9, Г.7.18, Г.7.26 и Г.7.27); Те имат съответно теоретико-аналитичен и методичен характер. В тях са разгледани следните основни въпроси: ефективност и ефикасност от участието на България в избрани туристически изложения през 2010 и 2011 г. (Г.7.2); развитие на туристическия продукт и маркетинг на столичния район на София чрез изследване на бизнес възприятия и приоритети. (Г.7.9). С подчертан методичен характер е (Г.7.18) представящ методика за маркетингово проучване на музеи и галерии. Въпросите на използване на нови инструмент за популяризиране на София като туристическа дестинация - геймификацията, се разглеждат в трудовете (Г.7.26 и Г.7.27)

4. Висше образование по туризъм

На посочената тематична област са посветени 3 работи (Г7.1, Г7.13 и Г.7.17)

Третираните въпроси са свързани с адаптиране на учебните програми по туризъм във висшето образование във връзка с новите бизнес модели в туризма - Г.7.17; сравнителен анализ на учебните материали на университетите в областта на КСО в рамките на 7 европейски държави - Г7.1; обосноваване на необходимост от участие на студенти в реални изследователски проекти за придобиване на изследователски умения - Г7.13,

5. Туристическо райониране

Теоретически въпроси на туристическото райониране са предмет на анализ в 2 работи (Г.7.10 и Г.7.19). Те третираат предимно теоретични въпроси на районирането – еволюция, цели, подходи, резултати. Отличават се с теоретико-аналитичен характер.

Показател Г.9. Студии, публикувани в нерелефирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

По показател Г9 са представени 9 публикации. От всички публикации 3 са самостоятелни, а в две от тях кандидатът е на първо място. Рецензентът се спира на всяка от тези работи, поради характера им на студии, представляващи задълбочено изследване на конкретен проблем, както и поради обстоятелството, че съдържат най-голям брой самостоятелни изследвания на доц. М. Асенова Третираните въпроси се отнасят до 3 тематични направления, както следва:

Тематични направления:

1. Туристическо развитие и управление на туризма на местно ниво:

Представени са 5 работи (Г 9.1, Г 9.2, Г.9.4, Г.9.7, Г.9.8.). Студия Г 9.1 „*Модел за проучване на туристическото развитие и управлението на туризма на местно ниво:*

сравнителен анализ на селата Долен, Лещен и Ковачевица“ обосновава модел за проучване на туристическото развитие и управлението на туризма на местно ниво чрез сравнителен анализ на селата Долен, Лещен и Ковачевица. Работата е с теоретико-аналитичен характер. Студия Г 9.2. *„Проблеми на устойчивото развитие на туризма в природен парк „Странджа“*. Авторите идентифицират проблеми, свързани с териториалното развитие и конфликтите при териториалното планиране и управление на защитената територия. Работата е с теоретико-аналитичен характер. Студия Г.9.4. *„Особености и проблеми в туристическото търсене и предлагане на община Видин* „ представлява всеобхватен ситуационен анализ на база вторична информация и извеждане на препоръки за развитие на местния туристически продукт. Посочената студия е самостоятелно изследване на доц. М. Асенова. Студия Г.9.7 *„Системи за управление на дестинации в България: актуална ситуация и предизвикателства“* представя процеса на трансформация на системите за управление на дестинациите (DMS) под въздействие на новите информационни и комуникационни технологии и тяхното приложение в туризма. Студията е с подчертан теоретико-приложен характер, с посочване на предизвикателствата пред бъдещото развитие на DMS в България. В студия Г.9.8. *„Преглед на проучванията за развитието и управлението на туризма в планинските територии на България“*, на база хронологичен подход и систематизиране на информацията на пространствен и тематичен принцип, авторът разработва класификационна схема на териториалните изследвания на планинските селища, курорти, общини и региони по два критерия: научен подход и прилагани методи за изследване. Приносът е теоретичен. Посочената студия е самостоятелно изследване на доц. М. Асенова.

2. Туристическо райониране

Теоретически въпроси на туристическото райониране са предмет на анализ в 2 работи (Г 9.3 и Г.9.6) . В студия Г 9.3 *„Потенциални маркетингови туристически райони на България“* се представя схема на маркетингови туристически райони с определени граници и специализация. Авторите извеждат заключения относно научната обосновка на схемата и нейната целесъобразност за определяне на границите на туристическите райони в страната, Студията е с подчертан теоретико-дискусионен характер. Студия Г.9.6 *„Новото туристическо райониране на България: подходи и резултати“* представлява съдържателно допълване на труд Г 9.3. Изследователският фокус е върху възприетите изисквания и критерии за очертаването на туристическите райони, както и върху процеса на консултиране, като инструмент за „изглаждане“ на противоречията с цел постигане на политически приемливи и практически приложими решения. Работата е с теоретичен характер.

3. Висше образование по туризъм и квалификация на заетите в туризма

Представена са 2 работи (Г. Г.9.5 и Г 9.9) с приложно-аналитичен характер.

Студия Г.9.5 „Производственият стаж в обучението по туризъм в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. На база на значителен обем първична информация и обработката ѝ със статистически пакет SPSS и Excel е проведен задълбочен анализ, както и оценка на организацията и провеждането на производствените стажове и изпълнението от страна на студентите. Студия Г.9.9. „Квалификация на заетите в туристическите атракции, основани на културно-историческото наследство – състояние и проблеми“ представя значителна по обем първична информация, получена чрез проучвания сред ключови заинтересовани страни :оператори на туристически атракции, основани на културното наследство; посетители; сертифицираните екскурзоводи,. Проучването е проведено през 2019 и 2020 г. Установено е нивото на подготовка на персонала, а така също са идентифициран и редица слаби страни. Трудът е с теоретико- приложен характер.

Показател Г.10. Публикувана глава от колективна монография

В групата на показател Г 10 са представени три монографични труда в съавторство. Участието на автора е доказано чрез представените разделителни протоколи.

Трите глави от монографии попадат в две основни **тематични направления**, характерни за по-голямата част от трудовете на доц. Мариана Асенова, а именно:

1. Културното наследство и културно-туристическите атракции

Глава Г.10.1 „Културни екосистемни услуги на градската среда в България“ е с водещ автор доц. М. Асенова и се отличава с пионерен характер, третирайки физическите и интелектуални взаимодействия с биотата, екосистемите и градските ландшафти в България. Приносният характер на труда е свързан с направената оценка и картиране на рекреационните, научните и образователните екосистемни услуги, както и на екосистемните услуги на културно наследство в градските ландшафти на България Към приносите се отнася и разработена класификационна схема, включваща 10 градски подтипа ландшафти.

Монографичният труд „Предизвикателствата на кризата в областта на туризма, политики и мерки за преодоляването им“ (Г.10.3) . е едно от първите изследвания на предизвикателствата, поставени от пандемията на COVID-19 и на предприетите реактивни действия. Участието на доц. М. Асенова е свързано с: систематизация и анализ на предприетите мерки и инициативи в областта на туризма; изследване на предпоставките за обоснована политика в сферата на културата и културния туризъм. Те адресират както преките последици от кризата, така и процеса на възстановяване и развитие на туристическия сектор в средносрочна перспектива. Въз основа на това авторът обосновава и съответни мерки, в т.ч. модели, в което се изразява научно-приложният характер на труда.

2. Туристическо развитие и управление на туризма в България

Глава Г.10.2. Bulgaria. In: Hospitality and Tourism in Transition in Central and Eastern Europe: A Comparative Analysis. (Ed. M. Vodenska). Cambridge Scholars Publishing,

Изследователското участие на доц. М. Асенова е свързано основно с проведения анализ на процеса на трансформация в туристическия сектор и съответстващите промени в туристическата политика на страната в годините на преход към пазарна икономика. Авторът изследва и управленски и маркетингови аспекти на туризма. Приносният елемент може да се дефинира като теоретико--аналитичен с приложна насоченост.

Показател Е- 20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа

В тази група е представен 1 бр. (Е.20.1) *Туризм. Въведение в професията*. МАТКОМ София, 160 с., (2012) в съавторство с М. Воденска. Учебникът е написан съгласно

изискванията на МОН и се използва в специализирани средни училища по хранене, хотелиерство и туризъм, като и в университети, в които се провежда образование по Туризм. Мариана Асенова е автор на трети раздел, представящ практическата работа в туристическата агенция – цикъла по създаване на туристически продукт, организационната структура на туристическата агенция, класификацията на длъжностите и управлението на персонала. Учебникът е написан на високо професионално ниво, практически ориентиран благодарение на реалния практическия опит на автора в туристическа агенция в България.

4. Критични бележки

Рецензентът няма критични бележки по същество. Направените бележки в т.3. *Количествена характеристика и оценка на представените научни публикации*, са с конструктивен характер. Бихме препоръчали на кандидата, в бъдещата си работа, да насочи вниманието си върху самостоятелни изследвания, за каквито има значителен потенциал.

Заклучение

От направената проверка на представените материали за конкурса **нарушения в процедурата не са констатирани**. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) и (3), както и Приложение чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ за Минималните национални към научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната дейност на кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.9 „Туризм“.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата по конкурса и оценка на представените от него публикации и документален доказателствен материал, могат да бъдат направени следните изводи:

Кандидатът:

1. Притежава **образователна и научна степен „доктор“**.
2. Заемал е **академична длъжност „доцент“** в СУ „Св. К. Охридски“ над 4 години.
3. Публикувал е **оригинален монографичен труд**, оригинални статии и доклади в специализирани научни издания в областта на туризма, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и заемане на академична длъжност „доцент“.

4. Отговаря на **минималните национални изисквания** (чл. 60 т.5 от Правилник за прилагане на закона за развитие на академичния състав в република България) въз основа на представената от кандидата справка и на допълнителните изисквания на СУ „Св. К. Охридски“ (чл. 115, ал. 1 и 2 на ПУДСУ). Кандидатът надхвърля значително изискуемия минимум по показатели Д и Е.
5. Няма доказано по законоустановения ред **плагиатство** в научните трудове – чл. 6, ал. 1 по ПУДСУ и чл. 4 (11) ЗРАС.
6. Представена и приета за оценка е достатъчна по обем, несвързана с първата хабилитация научна продукция, включваща **46 труда** .
7. Публикувал е **5 статии на английски език** в реферирани и индексирани списания и отразени в световните бази данни.
8. В база с данни „Web of Science“, кандидатът е бил цитиран **23 пъти**. **Цитиранията** на публикациите на кандидата в монографии и колективни томове с научно рецензиране са **102**. Цитиранията в нереперирани списания с научно рецензиране са **86**.
9. Бил е научен ръководител на **четири докторанта**, които успешно са защитили дисертационен труд и им е присъдена образователната и научна степен доктор в ПН 3.9 „Туризм“
10. В своята съвкупност рецензираните публикации съдържат **теоретични, съществени методически приноси и научно-приложни резултати** в областта на устойчивото развитие и управление на туристическите дестинации.

Общата ми оценка по критериите и показателите за учебната и научно-изследователската дейност показва, че доц. д-р Мариана Атанасова Асенова **отговаря изцяло** на изискванията на чл. 2б, ал. 2 и 3, чл. 2.б, ал. 5, чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, както и чл. 60 (1) и (3) съответно Приложението към чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „**професор**“ по професионално направление 3.9 Туризм (Управление на туристически дестинации)). С **пълна убеденост** подкрепям кандидатурата ѝ за заемане на горепосочената академична длъжност.

гр. София, 28.07.2021 г.

Рецензент:

(проф. д-р Николина Попова)